

NACIONALNI PROGRAM RAZVOJA OBITELJSKOG SMJEŠTAJA

Zagreb, prosinac 2013.

55

godina u službi turističkog razvoja
years in the service of tourism development

Sadržaj prezentacije

- Cilj, načela i način izrade te sadržaj Programa
- Osnovna obilježja obiteljskog smještaja u RH
- Relevantni tržišni trendovi
- Malo i srednje poduzetništvo u turizmu u kontekstu europske razvojne strategije
- SWOT analiza obiteljskog smještaja
- Načela razvoja, vizija i ciljevi
- Područja i programi unapređenja obiteljskog smještaja

Cilj, načela izrade i sadržaj Programa

Ciljevi Programa

USKLAĐENOST:

strateški okvir razvoja Europske unije u razdoblju do 2020. godine

programi i fondovi EU raspoloživi za razdoblje od 2014. do 2020. godine.

Načela i način izrade Programa

Sadržaj Programa

- Obilježja ponude i potražnje obiteljskog smještaja
- Međunarodno relevantni trendovi
- Malo poduzetništvo u turizmu u EU razvojnoj strategiji
- SWOT analiza i ocjena konkurentnosti
- Načela, vizija i ciljevi razvoja obiteljskog smještaja u RH do 2020. godine
- Područja i programi unapređenja obiteljskog smještaja
- Zaključci i preporuke

Osnovna obilježja ponude i potražnje obiteljskog smještaja u RH

Institucionalni okvir

- **Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti, VI. - Ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seljačkom domaćinstvu**
 - Tko: državljani RH, ali i državljani članica EU
 - Što: usluge smještaja (10 soba/20 kreveta; 10 smještajnih jedinica u kampu; usluge doručka, polupansiona i pansiona)
 - Zadovoljavanje minimalnih uvjeta
- **Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu**
 - Soba u domaćinstvu, apartman u domaćinstvu, studio apartman, kuća za odmor u domaćinstvu, kamp u domaćinstvu
 - Razlike u minimalnim uvjetima za nove i postojeće objekte
- **Fiskalne i slične obveze**
 - Porez za dohodak (paušal -150 do 300 kuna po osnovnom ležaju)
 - Porez na dodanu vrijednost (10% ako ostvaruju prihod veći od 230.000 kn)
 - Boravišna pristojba (paušal -150 do 300 kuna po osnovnom ležaju)
 - Turistička članarina (0,14-0,2% na ostvareni prihod)

Kvantitativne odrednice ponude i potražnje u 2013.

- Smještajni kapacitet:
 - 55,1 tisuća kućanstava (anketa Fakulteta za menadžment u turizmu: 250 tisuća građana)
 - 82,3 tisuće apartmana
 - 45,5 tisuća soba
- Broj noćenja:
 - 21,8 milijuna u 2012. godini (34,8% ukupno registriranih noćenja)
 - 22,4 milijuna u 2013. godini (procjena na bazi prvih 8 mjeseci)
 - Očekivano blago smanjenje iskorištenosti u 2013. (brži rast kapaciteta)
- Prihod – 7 milijardi kuna, 5-10 tisuća eura prometa po domaćinstvu (anketa/procjena Fakulteta za menadžment u turizmu)
- Prostorni raspored kapaciteta:
 - 99% primorske županije, od čega:
 - Splitsko dalmatinska regija – 27,2%
 - Kvarner i gorje – 22,8%
 - Zadarska regija – 16,1%
 - Istra – 13,9%
 - Šibenska regija – 11,2%

Socio-demografski profil tipičnog iznajmljivača obiteljskog smještaja

- Više od polovice SSS, 38% VSS
- Prisustvo u poslu: više od 7 godina (u prosjeku)
- Sekundarni izvor prihoda koji:
 - U potpunjuje primanja iz radnog odnosa za 40% iznajmljivača
 - U potpunjuje primanja iz mirovine za 30% iznajmljivača
 - Za 21% iznajmljivača osnovni izvor prihoda
- Izvor: anketa Fakulteta za menadžment u turizmu

Kvalitativna obilježja potražnje

- 40 godina starosti
- Mjesečni prihod 1.500-3.000 eura mjesečno (57% ispitanih)
- 10 noćenja po putovanju, od čega 7 u destinaciji
- Motivi:
 - odmor i opuštanje (77%)
 - zabava (44%)
 - nova iskustva (25%)
 - gastronomska ponuda (22%)
- Lojalni gosti (29% se vraća u smještajni objekt, 44% u destinaciju)
- Cestovni prijevoz (90%)
- Prosječna dnevna potrošnja u destinaciji: 43 eura (26% manje od prosjeka)

- Izvor: TOMAS 2010, Institut za turizam

Strukovno povezivanje i umrežavanje

- Zajednica obiteljskog smještaja i turizma pri Hrvatskoj gospodarskoj komori osnovana 2010.
- Ciljevi udruge 2012. – 2015.:

I	SUSTAVNO ORGANIZIRANJE OS KROZ LOKALNA, REGIONALNA I NACIONALNA RADNA TIJELA
II	POTICANJE PODUZETNIČKOG ZAKONODAVNOG OKVIRA I PROAKTIVNE FISKALNE POLITIKE
III	UVOĐENJE MODELA FINANCIRANJA OS
IV	PODIZANJE RAZINE ZNANJA I VJEŠTINA SUBJEKATA OS
V	USMJERAVANJE PONUDE OS PREMA KVALITETI
VI	UNAPREĐENJE PROMOCIJE I KOMERCIJALIZACIJE OS

Relevantni tržišni trendovi od interesa za obiteljski smještaj

Osnovni činitelji potražnje za obiteljskim smještajem:

- privatnost
- personalizirana usluga podređena individualiziranim potrebama svakog potencijalnog korisnika
- ugađanje ('pampering')
- atraktivna lokacija
- uređenost interijera objekta
- hortikulturno kultivirana okućnica
- uređeno okruženje

Dodatni važni atributi ponude:

- obiteljska atmosfera i toplina doma
- obroci spravljeni na lokalni/tradicionalni način
- mogućnost za socijalizaciju, druženje i komunikaciju u za to posebno dizajniranom prostoru
- značajne kulturno-povijesne sklopove u bližem okruženju, kao i
- mogućnost sudjelovanja u lokalnim tradicijskim događanjima.

Malo poduzetništvo u turizmu u kontekstu europske razvojne strategije

Strategija rasta EU do 2020. godine

- Europa u 2020. godini je pametan, održiv i integriran gospodarski prostor koji zemljama članicama osigurava visok stupanj zaposlenosti, produktivnosti i socijalne kohezije (Europe 2020)
- 7 inicijativa:
 - Digitalizacija Europe
 - Inovativna Unija
 - Mladi na potezu
 - Resursno efikasna Europa
 - Industrijska politika za eru globalizacije.
 - Program novih vještina i poslova
 - Europska platforma protiv siromaštva

Četiri poluge EU politike za turizam

- Poticati konkurentnost turističkog sektora:
 - Poticati diverzifikaciju ponude
 - Razvijati inovativnost (ICT)
 - Poboľšavati profesionalne vještine
 - Poticati produljenje sezone
 - Povećati razumijevanje o važnosti turizma
- Promovirati razvoj održivog, odgovornog i visoko kvalitetnog turizma
- Učvrstiti imidž Europe kao održive i kvalitetne turističke destinacije
- Maksimirati potencijal EU politika/financijskih instrumenata

COSME - Program za konkurentnost malih i srednjih poduzeća

Razdoblje djelovanja

- 2014.2020.

Cilj

- povećanje konkurentnosti, smanjivanje nezaposlenosti, stvaranje poticajne poduzetničke klime te razvoj poduzetništva

Proračun
(2,3 mld. Eura)

- davanje garancija malim i srednjim poduzećima
- financiranje fondova 'venture' kapitala te mostnog kreditiranja

Korisnici

- postojeći poduzetnici (financiranje razvoja, konsolidaciju i/ili rast)
- budući poduzetnici (pomoć pri uspostavljanju tvrtki)
- nacionalna, regionalna i lokalna tijela vlasti (reformiranje politika)

Ostali važni programi i fondovi EU

Program/fond	Područje djelovanja	Svrha
European Cohesion Fund	kohezijska politika	potpora investicijama u zadovoljavanje EU ekoloških standarda, ulaganjima u okolišno odgovorne energetske projekte kao i investicije u transeuropsku prometnu mrežu te gradske i prometne sustave niske emisije ugljika
European Social Fund	socijalna politika	poboljšanje mogućnosti zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja, unapređenje društvene uključenosti te smanjivanje siromaštva, ali i razvoj tzv. institucionalnog kapaciteta u sferi javne administracije
European Regional Development Fund	regionalni razvoj	jačanje ekonomske, društvene i teritorijalne povezanosti članica EU kroz smanjivanje razlika između europskih regija
LIFE+	zaštita okoliša	financijska potpora projektima s područja: (i) zaštite okoliša i efikasne upotrebe resursa, (ii) biološke raznolikosti, te (iii) upravljanja okolišem

Ostali važni programi i fondovi EU

Program/fond	Područje djelovanja	Svrha
HORIZON 2020	znanost	financijska potpora projektima koji osiguravaju: (i) izvrsnost u znanosti, (ii) industrijsko vodstvo kroz investicije u ključne tehnologije, jednostavniji pristup kapitalu te potpore malim i srednjim poduzećima, te (iii) pozitivne društvene promjene
Connecting Europe Facility	prometna infrastruktura	unapređenje europske povezanosti kroz projekte: (i) unapređenja prometne infrastrukture, (ii) unapređenja energetske povezanosti, te (iii) unapređenja telekomunikacijskih sustava.
European Statistical Programme 2013 - 2017	Statistika	raspolaganje i diseminacija kvalitetnih i harmoniziranih statističkih podataka koji mogu biti korišteni za potrebe razvoja EU operativnih politika, uključujući i područje turizma

Ostali važni programi i fondovi EU

Program/fond	Područje djelovanja	Svrha
Creative Europe Programme	kultura i obrazovanje	očuvanje i unapređenje europske kulturne i jezične različitosti te jačanje konkurentnosti kulturnog i kreativnog sektora kroz projekte u sferi: (i) kulture), (ii) medija, osobito audiovizualnih, te (iii) međusektorske kulturne suradnje
Erasmus for All Programme	obrazovanje	financiranje projekata u sferi obrazovanja, stjecanja stručnih vještina, edukacije mladih te razvoju sport
Programme for Social Change and Innovation	zapošljavanje	financiranje projekata u sferi: (i) koordiniranja nacionalnih politika, (ii) razmjenu iskustava u sferi najbolje prakse, (iii) jačanja institucionalnog kapaciteta i jačanje razvoja društvenog poduzetništva, te (iv) testiranja inovativnih politika
European Maritime and Fisheries Fund	razvoj priobalja i ribarstva	financiranje projekata u sferi: (i) ekološki održivog ribarstva, (ii) 'pametnog' i ekološki čistog uzgoja akvakultura, (iii) održivog prostornog razvoja, te (iv) integriranog upravljanja morem i priobaljem. Također, investicije u komplementarnu proizvodnu diversifikaciju poduzeća orijentiranih na ribarstvo i/ili akvakulturu (npr. turizam)

SWOT analiza obiteljskog smještaja

Snage

- Definiran institucionalni okvir
- Razvijena svijest o ekonomskom potencijalu OS
- Atraktivno destinacijsko makrookruženje
- Rastući interes lokalnog stanovništva za pružanje usluga OS
- Sve veća kvaliteta ponude obiteljskog smještaja
- Atraktivne mikrolokacije većine objekata obiteljskog smještaja
- Udruživanje ponuđača OS kroz sustav HGK
- Sve aktivnija uloga TZ u komercijalizaciji ponude obiteljskog smještaja
- Primjeri dobre poslovne prakse (Kvarner family, Domus bonus)
- Dobra vrijednost za novac
- Individualni pristup gostu
- Gostoljubivost i 'toplina'
- Sve veći broj potrošačkih segmenata sklon obiteljskom smještaju
- Pojačana orijentacija na 'zeleni' turizam'

Slabosti

- Nedostatak cjelovite vizije razvoja OS
- Neujednačena kvaliteta ponude
- Sve veći broj 'bezličnih' apartmanskih objekata
- Sve veće opterećenje vitalnih infrastrukturnih sustava
- Nedostatak tematiziranih objekata
- Nedovoljno usmjeravan i nekontroliran rast OS
- Sve veće prisustvo 'financijskih' investitora
- Nedostatak vertikalne i horizontalne suradnje
- Izrazita sezonalnost poslovanja
- Nejasan sustav upravljanja kvalitetom obiteljskog smještaja
- Kreditne institucije nedovoljno prate djelatnost
- Niska razina poslovnog optimizma
- Nedovoljna razina povezivanja OS na regionalnoj i lokalnoj razini
- Nedovoljna stručna osposobljenost
- Manjak osoba spremnih na pretvaranje OS u glavni' izvor prihoda
- Neadekvatna promocija
- Nedostatak prepoznatljivog brenda

Prilike

- Artikulacija dugoročno održive vizije razvoja
- Dugoročno povoljna kretanja na strani potražnje
- Sve izrazitija segmentacija potražnje u sferi 'posebnih interesa'
 - Razvoj turizma u ruralnom okružju
 - Razvoj cikloturizma
 - Razvoj 'soft adventure' turizma
 - Rastući interes za proizvodima "kulture života i rada"
- Mogućnost prodaje na kućnom pragu
- Tematizacija ponude
 - Rast potražnja za 'lifestyle' smještajem
 - Rast potražnje za "zelenim" smještajem
- Raspoloživost EU fondova/programa
- Suvremeni oblici promocije i komercijalizacije OS
 - 'Niche marketing'
 - Direktni marketing
- Uspostava jasnih prostorno planskih odrednica nove izgradnje
- Privatno-privatna i javno-privatna suradnja
- Primjena dobrih međunarodnih iskustava u upravljanju razvojem obiteljskog smještaja

Prijetnje

- Ponovna pojava 'divlje gradnje'
- Nedovoljno usmjeravan i nekontroliran rast obiteljskog smještaja
 - Nedovoljno kontrolirana izgradnja novih kuća za odmor
 - Nedovoljno kontrolirana bezlična 'apartmanizacija'
 - Preopterećenost vitalnih infrastrukturnih sustava - ekološka i/ili funkcionalna degradacija prostora
- Negativan stav vlasti prema razvoju obiteljskog smještaja
- Netransparentno poslovno okružje
- Korupcija na lokalnoj razini
- Gubitak interesa za obiteljskim poduzetništvom
- Nemogućnost uspostave cjelovitog destinacijskog lanca vrijednosti
- Imidž jeftine ljetne 'sunce i more' turističke destinacije
- Upravljanje turističkim razvojem Hrvatske sukladno interesima krupnog kapitala

Načela razvoja, vizija i ciljevi

Načela razvoja

**KAKAV BI OBITELJSKI
SMJEŠTAJ U RH
TREBAO BITI?**

međunarodno
prepoznatljiv

tematiziran

orijentiran prema
potrošačkim segmentima

kvalitativno ujednačen

ekološki orijentiran

**KOJI SU KLJUČNI
PREDUVJETI RAZVOJA
OBITELJSKOG
SMJEŠTAJA U RH?**

povoljna investicijska
klima

zakonska deregulacija

klustersko povezivanje

povećanje znanja i vještina

cjenovna prihvatljivost

**ČIME ĆE OBITELJSKI
SMJEŠTAJ U RH
PRIVLAČITI
POTRAŽNJU?**

toplina i privatnost

kvaliteta i izvrsnost

autentičnost i tradicija

bogatstvo doživalja

gostoljubivost

Vizija

Obiteljski smještaj u RH je u 2020. godini međunarodno prepoznatljiv i poželjan turistički proizvod, maksimalno usuglašen s načelima 'zelenog' turizma te namijenjen ponajviše ciljenim 'lifestyle' tržišnim nišama tijekom većeg dijela godine.

Uz maksimalnu posvećenost kulturi kvalitete i ispunjavanju želja/potreba svojih gostiju, obiteljski je smještaj RH sinonim za gostoljubivost, domaćinski ugođaj i autentičnost turističkog doživljaja.

Ciljevi

**UDVOSTRUČENJE
PRIHODA PO
NOĆENJU**

- unapređivanje međunarodne prepoznatljivosti
- poticanje regionalnog udruživanja istovrsnih vrsta obiteljskog smještaja (regionalni tematski klasteri i/ili udruge)
- usmjeravanje kapaciteta obiteljskog smještaja prema obiteljskim pansionima/'bed & breakfast' objektima te difuznim hotelima
- umrežavanje s drugim pružateljima turističkih usluga na destinacijskoj razini
- unapređivanje sustava za tržište spremnih turističkih proizvoda/sustava doživljaja pogodnih za 'konzumiranje' i izvan glavne ljetne sezone
- produljivanje broja dana pune zauzetosti kapaciteta
- povećanje razine stručne osposobljenosti pružatelja usluga obiteljskog smještaja

Područja i programi unapređenja obiteljskog smještaja

Institucionalni okvir

Naziv programa	Cilj	Aktivnosti
NAGLASI POSEBNOSTI	Deregulacija	<ul style="list-style-type: none"> • Izmjene zakonske legislative: kategorizacija, minimalni uvjeti, okolišno odgovorna praksa • Uvođenje turističkog informacijskog sustava e-prijave/odjave gostiju, e-naplata boravišne pristojbe • Informiranje javnosti
KRENIMO ZAJEDNO	Proširenje i povećanje kvalitete ponude	<ul style="list-style-type: none"> • Potpore za pripremu dokumentacije za EU fondove za formiranje klastera • Uspostaviti programe kreditiranja HBOR-a (standardi kvalitete, širenje ponude, udruživanje u difizne hotele) • Proširiti mogućnosti dodjele jamstava preko HAMAG-a za OS • Javni venture capital fond za prenamjenu projekata OS u hotele • Public i stake holder awareness programi
INFORMACIJE ZA SVE	Efikasnije korištenje ICT tehnologije	<ul style="list-style-type: none"> • Informativni/savjetodavni sustav 'one stop shopova' za obiteljski smještaj • Ustroj središnje baze podataka (konkurentne EU zemlje), zajednički standardi podataka • Regionalni centar za konkurentnost obiteljskog smještaja • Informiranje potencijalnih korisnika

Proizvod

Naziv programa	Cilj	Aktivnosti
ALL YEAR ROUND	Smanjenje sezonalnosti kroz unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje klastera iznajmljivača OS na regionalnoj i tematskoj razini (obitelji, vino, gastro, aktivnosti, kultura života i rada ...) • Stvaranje/komercijalizacija složenih turističkih proizvoda • On line marketing i jedinstveni on line aktivni rezervacijski sustav za obiteljski smještaj (uključujući i vertikalno povezivanje) • Public i stake holder awareness programi
NEŠTO POSEBNO	Proširenje destinacijskog sustava doživljaja	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj activity based turističkih doživljaja • Razvoj turizma u ruralnom okruženju • Razvoj eno-gastro turizma • Razvoj eko turizma • Informiranje korisnika i zajedničke promotivne aktivnosti (inozemni blogeri, studijska putovanja novinara i sl.)
KVALITETA SVUDA OKO NAS	Integrirani sustav kvalitete u destinaciji	<ul style="list-style-type: none"> • Tematiziranje i specijalizacija kroz certificiranje • Uvođenje kriterija izvrsnosti i poticanje inovativnih sadržaja • Strukovna kategorizacija sukladno potrebama tržišta te oznaka kvalitete i posebnih standarda • Godišnji sustav ocjenjivanja i nagrađivanja (tajni posjetitelj) • Destinacijski public i stake holder awareness programi

Vještine/capacity building

Naziv programa	Cilj	Aktivnosti
JOŠ UVIJEK UČIMO / MOŽEMO BOLJE	Unapređenje poduzetničkih vještina i kvalitete usluga	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje trenera i tematska edukacija iznajmljivača (razvoj projekta, energetska učinkovitost, operativno poslovanje, usluživanje, organizacija, EU fondovi, brendiranje, klstersko udruživanje i sl.) • Osnivanje nekoliko regionalnih centara (praktikuma) za 'hand on' obuku obiteljskih iznajmljivača • Public i stake holder awareness programi
I MI SE MIJENJAMO	Jačanje institucionalnog kapaciteta	<ul style="list-style-type: none"> • Podizanje razine vještina zaposlenih u institucijama nadležnim za vođenje turističke politike • Unapređenje sustava/procesa upravljanja turizmom (horizontalno usklađivanje politika) • Unapređenje sustava upravljanja turizmom u destinaciji (DMO) • Public i stake holder awareness programi

HVALA NA POZORNOSTI!

Molimo Vas da komentare pošaljete na:

neven.ivandic@iztzg.hr

ivo.kunst@iztzg.hr